

tății, nu-mi stîrnește curiozitatea... Or, prima condiție a unei opere de artă e să-ți stîrnească dorința de a o cunoaște; dacă această dorință nu se naște, nimeni nu e vinovat. Prea multe probleme inventate, prea multe metafore limfatice, prea multă poezie trivială, prea mult intelectualism infantil, prea multe simboluri și prea puțină observație asupra vieții... Prea multe lucrări inspirate de literatură, prea puține inspirate de viață. Și atît de anemice... Și atît de anoste... Și abisuri atît de mediocre... Și piscuri atît de rezonabile... Dar, în sfîrșit, treaba fiecăruia... Totuși dramaturgii apăruiți în ultima vreme au adus, evident, un plus de vitalitate. Avem toate motivele să așteptăm cu încredere...

4. Teatrul Mic îmi va prezenta la deschiderea stagiunii trei piese într-un act — Inundația, Treziți-vă în fiecare dimineată și Don Juan moare la fel ca ceilalți. Am privilegiul unei distribuții strălucite, așa că nu-mi fac griji... Apoi Teatrul „Bulandra” îmi va juca piesa publicată în nr. 2 al revistei „Teatrul” — Acești nebuni fătarnici...

5. N-am încă, slavă Domnului, psihologia unui scriitor profesionist, care, după ce a terminat o piesă, trebuie să înceapă alta... Și, pauzele sînt binecuvîntate... Între Proștii sub clar de lună și Acești nebuni fătarnici a existat o pauză de zece ani și această pauză a fost binecuvîntată... Trebuie să ne mai și oprim, să mai răsuflesc, să ne mai uităm în dreapta și-n stînga, să mai medităm la ce-am făcut. Nu cred că trebuie mers înainte, orbește..., că trebuie să repeți un lucru numai fiindcă el a avut succes... Important e să iei totul de la început, să nu te stabilești într-o manieră, să nu te apuci să-ți dai în arendă universul tău propriu, să nu devii sclavul formulei tale... Numai bucuria creației poate să-l împiedice pe artist de a nu folosi mijloacele verificate ale succesului... Grijă mea este de a fi credincios mie însumi, și, fiindu-mi mie credincios, sînt credincios și spectatorului care dorește să mă vadă... Deocamdată, vreau să uit ce-am scris, bun sau rău, și să iau totul de la capăt... Dar, nu mă idealizez, știu că nu e chiar așa de ușor să uiți... Această „uitare” e mai curînd o aspirație...

1. Probabil cîteva referate, prin socoteli contabile, vor ajunge la un rezultat fericit. Dar acest rezultat, cred eu, va fi eronat.

Sînt convins, însă, că la o astfel de întrebare, un dramaturg, oricît ar încerca, nu poate da un răspuns pe de-a-ntregul obiectiv. Satisfacțiile sau insatisfacțiile sînt raportate involuntar la scrisul său.

Personal am avut satisfacția celor două premii obținute: unul pentru text (al Uniunii Scriitorilor) și celălalt, pentru spectacol, (Marele premiu al Festivalului studentesc), cucerit de trupa studenților-arhitecți cu piesa mea A opta zi dis-de-dimineată.

M-au bucurat mult amîndouă, în egală măsură. Primul, fiindcă a fost decernat de un juriu prestigios, al doilea, fiindcă a confirmat posibilitățile de spectacol.

2. Nu. Ce spuneam. De regulă, la fiecare început de stagiune, cel puțin un teatru îmi

anunță un spectacol iminent. Pe parcurs, entuziasmul și hotărârea scad. Nu și entuziasmul, încrederea și răbdarea mea. Totuși e ceva, nu?

M-au jucat însă mereu diferite trupe studențești.

Sînt mîndru și măgulit de aceasta.

3. Cred că la noi va apărea o dramaturgie deosebită. Și aceasta, în primul rînd, din partea acelor tineri care nu vor să devină micuțe copii după Everac, Dorian, Nicuță Tănase, sau mai știu eu cine. Care nu vor să urmeze orbește niște exemple oferite. Scrisul cere, în primul rînd, un caracter întim. Cel mai adevărat exemplu este propriul tău crez. S-ar putea să greșim uneori, dar s-ar putea ca uneori să avem dreptate. Și trebuie să se creadă în acest adevăr. Nimeni nu ne obligă să scriem. Dar nimic nu ne poate opri. Este cea mai mare bucurie a noastră. Indiferent de risul sau scepticismul unora.

4. Teatrul „Nottara“ pare hotărît să-mi joace un spectacol format din două piese: A opta zi dis-de-diminează și Vizaviul. Îl aștept cu nerăbdare. Acest spectacol mă reprezintă cel mai bine. Mă bucur că va fi montat de o regizoare de mare viitor: Magda Bordeianu, și că, în rolul principal, este distribuită o excepțională actriță, Gilda Marinescu.

5. Conspirația, Capcana de șoareci și Arlechin sînt trei din piesele la care mă gîndesc de mult și care sînt în stadiu destul de avansat.

Îmi pregătesc două volume de teatru.

Iosif Naghiu

1. Cred că orice răspuns categoric ar suna fals. De aceea, mă mulțumesc cu ambiguitatea răspunsului „pe jumătate“ (cu un ochi rîzînd, cu altul plîngînd), și voi încerca să consemnez atît realizările, care nu pot fi ocolite, cit și neîmplinirile — care se văd de la aceeași distanță.

Încercînd un limbaj de cronică sportivă — să nu uităm că pînă și stagiunea s-a încheiat, măcar pentru casieri, sub semnul obsedant al fotbalului — aș spune că ea a demarat lent, „cu încercări de tatonare de ambele părți“, din care n-au lipsit totuși surprizele spectaculoase. Mă gîndesc la *Leonce și Lena* a lui Liviu Ciulei, la îndemnul auster al lui Penciulescu (*Woyzeck*, *Musgrave* și aș include și, ca pe un omagiu adresat profesorului, *Cartofi prăjiți cu orice*); mă gîndesc la pofta de joacă și de diversitate a lui Dinu Cernescu și la cele cîteva texte românești, ca un „contraatac rapid într-un pronunțat sistem de temporizare“.

Lăsînd gluma la o parte, ceea ce mi se pare demn de meditație, demn de meditație și dificil totodată, este poate tocmai sentimentul că toți și-au făcut datoria, adică teatrele au jucat și dramaturgie istorică (și nu din cea rea), și modernă (cu pondere totuși), și realistă (cu vădită preocupare), nu au lipsit nici piesele proaste (ca să se poată face comparația), nici piesele bulevardiere (puse cu fantezie și migală) și pînă la urmă făcînd bilanțul, rămîi cu senzația că nu ai ce reproșa stagiunii, în afară de faptul că nu s-a greșit. Or, eu, cu riscul de a părea absurd (nu ar fi prima oară) aș fi dorit o perioadă teatrală mai vulnerabilă sub raportul realizărilor (ca anii de poezie dinaintea lui Labis), pentru o singură stagiune de aur.

În concluzie, ceea ce s-a realizat nu este încă la nivelul posibilităților teatrului românesc, care a dat un Caragiale, un Camil Petrescu, un Ciprian, și care are atîtea realități tumultuoase în față.

Un fenomen negativ, asupra căruia ar trebui atrasă atenția, idacă nu va fi abordat în viitor cu mai multă pondere și probitate regizorală, mi se pare abundența comediilor